

عنوان مقاله:

جدال های الهیاتی در عالم قدیم و پدیدار شدن روشنفکری در ایران

محل انتشار:

پژوهشنامه علوم سیاسی، دوره 9، شماره 2 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

محمدجواد غلامرضا کاشی - دانشگاه علامه طباطبایی

مهدی کاظمی زمهریر - دانشگاه علامه طباطبایی

خلاصه مقاله:

تصور غالب درباره روشنفکری در ایران، آن را پدیداری وارداتی و برآمده از خلاء توصیف می نماید. این تصور، مانع توجه به شرایط امکان درونی تفکر روشنفکری می گردد؛ مدعای اصلی نویسندگان مقاله این است که هویت روشنفکری تنها با توجه به تجربه فکری ایران پیشاروشنفکری (عالم قدیم) در کنار تجربه فکری در غرب قابل ادراک است؛ در پژوهش های جاری برآمدن روشنفکران تنها در پرتو ارتباطات ایران و جهان غرب مورد تحلیل قرار می گیرد، اما این پدیدار بدون رخ نمودن تحولاتی در صورت بندی تفکر قدیم، زمینه و شرط ظهور در فضای فکری ایران نمی یافت. این نوشتار با تحلیل جدال های الهیاتی میان اندیشه الهیاتی صدرایی، شیخیه و بابیه در دوران «پیشاروشنفکری»، نشان خواهد داد که چگونه این جدال ها به ظهور تفکر روشنفکری به مثابه یک زبان فکری جدید مدد رسانده است. تحلیل جدال های الهیاتی در پیشاروشنفکری نشان می دهد، که شاهد به حجاب رفتن معرفت قدسی به مثابه امری عینی، بسط تصور طبیعت گرایانه از عالم و انسان، جانمایی علم محسولی به جای معرفت قدسی، و دنیوی شدن زبان الهیاتی هستیم، که پیش از ظهور پدیده روشنفکری، شرایط امکان تفکرات غیرالهیاتی را فراهم ساخته بود.

کلمات کلیدی:

صدرا، شیخیه، بابیه، روشنفکری، الهیات، دنیوی شدن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1678884>

